

Svensk författningssamling

Lag om ändring i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

SFS 2025:57

Publicerad
den 4 februari 2025

Utfärdad den 30 januari 2025

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs² i fråga om lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.³

dels att 10 a och 16 §§ ska upphöra att gälla,

dels att nuvarande 12 a och 19 §§ ska betecknas 19 b och 23 c §§,

dels att 1 a, 1 b, 2–3 a, 4, 8, 10, 13–15, nya 19 b, 22, nya 23 c och 24 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 23 a § ska lyda ”Rätt att meddela föreskrifter”,

dels att det ska införas sex nya paragrafer, 3 c, 8 a, 19 a, 19 c, 23 b och 23 d §§, och närmast före 3 c, 19 a och 19 b §§ nya rubriker av följande lydelse.

1 a §⁴ Barn under 18 år som saknar uppehållstillstånd och som inte bor på ett asylboende omfattas inte av denna lag, om de bor hos en vårdnadshavare som har uppehållstillstånd.

Utlänningar som är medborgare i någon av Europeiska unionens medlemsstater omfattas av denna lag endast om det finns synnerliga skäl för det.

Utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd och vars rätt till bistånd enligt denna lag har upphört omfattas inte av lagen om de ansöker om ett fortsatt tillstånd på samma grund eller ansöker om ett nytt tillstånd med stöd av någon bestämmelse i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå och ansökan har kommit in till Migrationsverket innan det tidigare tillståndet har upphört att gälla.

En utlänning som vistas här med stöd av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 eller 15 b § utlänningslagen (2005:716) omfattas inte av denna lag. Detsamma gäller en utlänning för vilken en ansökan om ett sådant tillstånd är under prövning.

¹ Prop. 2024/25:49, bet. 2024/25:SfU11, rskr. 2024/25:136.

² Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd (omarbetning), i den ursprungliga lydelsen.

³ Senaste lydelse av

10 a § 2019:1204

16 § 2004:1377

rubriken närmast före 23 a § 2022:1006.

⁴ Senaste lydelse 2021:769.

1 b §⁵ I 2 och 3 §§ finns särskilda bestämmelser om mottagande av barn under 18 år som vid ankomsten till Sverige är skilda från båda sina föräldrar eller från någon annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe, eller som efter ankomsten står utan sådan ställföreträdare (ensamkommande barn). Bestämmelserna är tillämpliga endast så länge barnet är att anse som ensamkommande.

2 §⁶ Migrationsverket ska ha huvudansvaret för mottagandet av utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 och 2 och för detta ändamål driva asylboenden. Migrationsverket får uppdra åt andra att driva asylboenden.

En kommun får anordna boenden för ensamkommande barn som omfattas av 1 § första stycket 1 och 2. Det som sägs om asylboenden i 14 och 15 §§ ska gälla även sådana boenden.

En kommun får också anordna boenden för övriga utlänningar som avses i 1 § första stycket 2. Det som sägs om asylboenden i denna lag ska gälla även sådana boenden.

3 §⁷ Utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 ska av Migrationsverket tilldelas en plats på ett asylboende. För utlänningar som avses i 1 § första stycket 2 ska Migrationsverket erbjuda en plats på ett asylboende eller anvisa en kommun som ska ordna boendet.

Första stycket gäller inte ensamkommande barn som avses i 1 § första stycket 1 och 2. För dessa barn ska Migrationsverket i stället anvisa en kommun som ska ordna boendet. När Migrationsverket anvisat en kommun ska det anses att barnet vistas i den kommunen i den mening som avses i 2 a kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

En kommun som har anvisats att ta emot ett ensamkommande barn får placera barnet i ett boende i en annan kommun endast om

1. kommunerna har ingått en överenskommelse om placeringen,
2. placeringen sker med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga eller med stöd av socialtjänstlagen i fråga om barn med motsvarande vårdbehov, eller
3. det med hänsyn till barnets vårdbehov finns synnerliga skäl.

3 a §⁸ En utlänning som avses i 1 § första stycket 1 och 2 ska registreras vid ett asylboende. Migrationsverket ansvarar sedan för att bistånd lämnas enligt denna lag.

För utlänningar som avses i 1 § första stycket 3 ska biståndet lämnas av socialnämnden i den kommun där utlänningen vistas.

En kommun ska lämna bistånd enligt denna lag till utlänningar som avses i 1 § första stycket 2 om de vistas i kommunen och om biståndet behövs till dess att Migrationsverket tar över ansvaret för att bistånd lämnas.

Samhällsintroduktion

3 c § En utlänning som avses i 1 § första stycket 1 och 2 ska delta i samhällsintroduktion, om han eller hon har fyllt 16 år. Det gäller dock inte om utlänningen med hänsyn till sina personliga förhållanden har synnerliga skäl att inte delta.

Samhällsintroduktionen ska anordnas av Migrationsverket.

⁵ Senaste lydelse 2018:346.

⁶ Senaste lydelse 2022:1006.

⁷ Senaste lydelse 2022:1006.

⁸ Senaste lydelse 2018:346.

4 §⁹ Migrationsverket får ge dem som avses i 1 § första stycket 1 och 2 sysselsättning genom att de får tillfälle att delta i svenskundervisning, i skötseln av asylboenden och i annan verksamhet som bidrar till att göra vistelsen meningsfull.

8 §¹⁰ Bistånd enligt 13–19 §§ lämnas till utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 och 2 under förutsättning att de är registrerade vid ett asylboende.

Utlänningar som bor på ett asylboende har rätt till bistånd även efter det att de har beviljats uppehållstillstånd, om de inte anvisats eller kunnat utnyttja en anvisad plats i en kommun.

Utlänningar som inte bor på ett asylboende och som har rätt till bistånd enligt denna lag har rätt till bistånd även efter det att de har beviljats uppehållstillstånd, under en månad från dagen för beslutet om uppehållstillstånd.

Dagersättning och särskilt bidrag får inte betalas ut för tid då en utlänning deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program som kan ge rätt till etableringsersättning.

8 a § En utlänning som avses i 1 § första stycket 1 har rätt till dagersättning och särskilt bidrag enligt 17 respektive 18 § endast under förutsättning att utlänningen bor enbart på det asylboende där han eller hon har tilldelats plats enligt 3 § första stycket.

Första stycket gäller inte för ensamkommande barn. Det gäller inte heller för en utlänning som

1. bor tillsammans med en medlem av den närmaste familjen som är bosatt i Sverige, eller
2. med hänsyn till sina personliga förhållanden har synnerliga skäl att inte bo på asylboende.

10 §¹¹ Dagersättning enligt 17 § får sättas ned för en utlänning som fyllt 18 år om han eller hon

1. utan giltigt skäl vägrar att delta i verksamhet som avses i 4 §,
2. försvårar utredningen i ärendet om uppehållstillstånd genom att inte medverka till att klarlägga sin identitet, eller
3. försvårar utredningen i ärendet om uppehållstillstånd genom att hålla sig undan.

Nedsättning enligt första stycket får dock inte avse den del av ersättningen som är avsedd att täcka utgifter för utlänningens egen mathållning.

Dagersättningen får sättas ned helt för utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 eller 2 om utlänningen även efter det att nedsättning har gjorts enligt första stycket

1. utan giltigt skäl vägrar att delta i verksamhet som avses i 4 §,
2. försvårar utredningen i ärendet om uppehållstillstånd genom att inte medverka till att klarlägga sin identitet, eller
3. försvårar utredningen i ärendet om uppehållstillstånd genom att hålla sig undan.

Nedsättning enligt tredje stycket får endast ske om utlänningen erbjuds plats på ett asylboende och fri kost ingår i den erbjudna inkvarteringen.

⁹ Senaste lydelse 2000:296.

¹⁰ Senaste lydelse 2017:586.

¹¹ Senaste lydelse 2004:1377.

Bestämmelserna om nedsättning av dagersättning tillämpas också i de fall en utlänning utan giltigt skäl vägrar medverka till en åtgärd som är nödvändig för att ett beslut om avvisning eller utvisning ska kunna verkställas.

13 § Bistånd enligt denna lag lämnas i form av logi, dagersättning och särskilt bidrag.

14 § Utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 och 2 har rätt till logi på ett asylboende.

15 §¹² Den som har inkomst av förvärvsarbete eller som har annan inkomst eller egna tillgångar och som har logi på ett asylboende ska betala ett skäligt belopp som ersättning till Migrationsverket. När kost ingår i inkvarteringen på ett asylboende ska skälig ersättning betalas även för detta.

Underrättelse om bostadsadress

19 a § En utlänning som avses i 1 § första stycket 1 och 2 som ordnar boende på egen hand ska hålla Migrationsverket underrättat om sin bostadsadress.

I 13 kap. 19 § utlänningslagen (2005:716) finns bestämmelser om att en ansökan om uppehållstillstånd får betraktas som återkallad om en asylsökande inte fullgör sin skyldighet enligt första stycket.

Tvångsåtgärder

19 b §¹³ Om Migrationsverket begär det ska Polismyndigheten lämna den hjälp som behövs för att verkställa ett beslut enligt denna lag som innebär att en utlänning ska lämna sin plats vid ett asylboende.

Hjälp enligt första stycket får begäras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polisman särskilda befogenheter enligt 10 eller 10 a § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller
2. det annars finns synnerliga skäl.

19 c § Migrationsverket får undersöka det boendetrymme och de slutna förvaringsställen som en utlänning disponerar på ett asylboende, om det kan misstänkas att utlänningen inte bor enbart på asylboendet och undersökningen behövs för att kunna bedöma om utlänningen uppfyller villkoret för dagersättning och särskilt bidrag i 8 a § första stycket.

Undersökningen ska genomföras i närvaro av ett vittne. All den hänsyn som omständigheterna medger ska iakttas.

22 §¹⁴ Migrationsverkets eller socialnämndens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Migrationsverkets beslut om anvisning av ensamkommande barn eller anvisning av en kommun för boende för utlänningar som avses i 1 § första stycket 2 får dock inte överklagas. Migrationsverkets beslut om tilldelning av eller erbjudande om boendeplats enligt 3 § första stycket får inte heller överklagas.

Migrationsverkets beslut får överklagas till den förvaltningsrätt inom vars domkrets utlänningen vistades när beslutet fattades.

¹² Senaste lydelse 2000:296.

¹³ Senaste lydelse av tidigare 12 a § 2017:229.

¹⁴ Senaste lydelse 2022:1006.

Beslut i fråga om bistånd enligt denna lag gäller omedelbart. Även ett beslut om att genomföra en undersökning enligt 19 c § gäller omedelbart.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

23 b § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om omfattningen av sådan samhällsintroduktion som avses i 3 c §.

23 c §¹⁵ Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om grunder för beräkning av de belopp som avses i 15, 17 och 18 §§ samt närmare föreskrifter om i vilka fall särskilt bidrag får beviljas.

23 d § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om undantag från 8 a § första stycket, om tillströmningen av utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 eller 2 har varit eller kan väntas bli särskilt omfattande och det bedöms vara nödvändigt för att behovet av platser på asylboenden ska kunna tillgodoses.

24 §¹⁶ Den som är eller har varit verksam inom boendeverksamhet som drivs av en enskild på uppdrag av Migrationsverket enligt 2 §, får inte obehörigen röja vad han eller hon då har fått veta om enskildas personliga förhållanden.

1. Denna lag träder i kraft den 1 mars 2025.

2. Bestämmelserna i 8 a § tillämpas i fråga om utlänningar som är registrerade vid en förläggning vid ikraftträdandet från och med den 1 september 2025.

3. De upphävda bestämmelserna i 10 a § gäller för sådana utlänningar som avses i 2 till och med den 31 augusti 2025.

På regeringens vägnar

JOHAN FORSSELL

Therese Odén
(Justitiedepartementet)

¹⁵ Senaste lydelse av tidigare 19 § 2004:1377.

¹⁶ Senaste lydelse 2000:296.